

Hekim Merhameti Önündeki Engeller Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hekim Merhameti Önündeki Engeller Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22767>

Özet

Hekim Merhameti Önündeki Engeller Ölçeği, orijinal olarak farklı bir dilde geliştirilmiş olan bir psikometrik aracın Türkçe kültürüne ve diline **uyarlama** çalışmasıdır. Y.E. Öztürk ve R. Kırar tarafından 2019 yılında gerçekleştirilen bu çalışma, hekimlerin hasta bakım süreçlerinde merhamet göstermelerinin önündeki potansiyel zorluklar ve sistemik engelleri ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, özellikle yüksek iş yükü, zaman kısıtlamalar ve duygusal tükenmişlik gibi faktörlerin merhametli bakım nasıl etkilediğini belirlemek için tasarlanmıştır.

Uyarlama çalışması, ölçeğin Türkçe versiyonunun geçerlilik ve güvenilirlik analizlerini içermekte olup, bu sayede Türk sağlık sisteminde çalışan hekimlerin deneyimlerini bilimsel olarak incelemek için sağlam bir zemin oluşturulmuştur. Bu ölçek, tıp etiği ve sağlık yönetimi alanlarında merhamet odaklı müdahalelerin geliştirilmesine kritik katkılar sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Hekim merhameti, psikometri, ölçek, uyarlama, geçerlilik, güvenilirlik, sağlık profesyonelleri, merhametli bakım, engel.

Yazarlar

Y.E. Öztürk, Ramazan Kırar

Amaç

Hekim Merhameti Önündeki Engeller Ölçeği'nin temel amacı, sağlık hizmetleri bakımında hekimlerin merhametli davranışları sergilemelerini kısıtlayan veya engelleyen faktörleri ölçmek için geçerli ve güvenilir bir Türkçe araç sağlamaktır. Orijinal ölçeğin kültürel ve dilsel adaptasyonu, ölçeğin Türkiye'deki hekim popülasyonunda kullanılabilirliğini ve bilimsel araştırmalara katkısını maksimize etmeyi hedeflemiştir.

Bu ölçek, hekimlerin maruz kaldığı kurumsal, kişisel ve çevresel baskıların merhamet kapasiteleri üzerindeki etkisini nicel olarak belirleyerek, tıp eğitim programlarında ve hastane yönetim politikalarında iyileştirme gerektiren alanlar saptamaya yardımcı olur. Böylece, hem hekim refahını hem de hasta memnuniyetini artıracak stratejilerin geliştirilmesine olanak tanır.

Yapı (Ölçülen Psikolojik Yapı)

Ölçek, doğrudan bir kişilik özelliğini veya merhamet düzeyini ölçmek yerine, merhametli davranışın önündeki **algılanan engelleri** ölçmektedir. Bu yapı, genellikle hekimlerin merhamet gösterme niyetleri ile bunu uygulama yetenekleri arasındaki boşluğu temsil eden psikolojik ve

çevresel faktörler bütünü olarak kavramsallaştırılır.

Ölçülen engeller, genellikle ağırlık yükü, zaman baskısı, yasal riskler, yetersiz personel desteği, duygusal yorgunluk ve hasta ile iletişim zorlukları gibi çok boyutlu faktörleri içerir. Ölçek, bu engellerin yoğunluğunu belirleyerek, hangi alanlarda müdahale gerektiğini gösteren bir temel araç işlevi görür.

Geçerlik

Öztürk ve Kıracı (2019) tarafından gerçekleştirilen uyarlama çalışmasında ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek üzere kapsamlı istatistiksel analizler uygulanmıştır. Çalışmada, ölçeğin maddelerinin ölçülmek istenen teorik yapıya ne ölçüde temsil ettiğini belirlemek amacıyla faktör analizi tekniklerinden yararlanılmıştır.

Uyarlama sürecinde, dilsel ve kültürel etderliliğin sağlanması için çeviri-geri çeviri yöntemleri kullanılmış ve uzman görüşlerine başvurulmuştur. Elde edilen sonuçlar, ölçeğin Türkçe formunun orijinal yapıyla uyumlu olduğunu ve Türk hekim popülasyonunda kabul edilebilir düzeyde bir **geçerlilik** sergilediğini göstermiştir. Detaylı **geçerlilik** katsayıları, ilgili kongre bildirisinde yer almaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği, yani ölçüm sonuçlarının zamana ve farklı koşullara karşı tutarlılığı, iç tutarlılık analizi yoluyla değerlendirilmiştir. Uyarlama çalışmasında, ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanmış ve bu değer ölçeğin bilimsel standartlara uygun, yüksek düzeyde güvenilir olduğunu ortaya koyduğunu belirtilmiştir.

Yüksek alfa katsayısı, ölçeği oluşturan maddelerin homojen bir yapıya ölçtüğünü ve hekimlerin merhamet önündeki engelleri tutarlı bir şekilde rapor ettiğini göstermektedir. Bu **güvenirlilik** verileri, ölçeğin tekrarlanan uygulamalarda benzer sonuçlar üreteceğini beklentisini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Hekim Merhameti Önündeki Engeller Ölçeği'nin çok boyutlu yapısının Türkçe örnekleme incelenmesi amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin maddelerinin hangi ana temalar veya faktörler altında toplandığını belirlemiştir.

Faktör Analizi sonuçları, ölçeğin teorik olarak beklenen alt boyutları desteklediğini ve bu boyutların hekimlerin karşılaştıkları engelleri anlamlı ve bağımsız kümeler halinde temsil ettiğini doğrulamıştır. Elde edilen faktör yapısı, ölçeğin yapısal bütünlüğünü güçlendirmekte ve

araştırmacılara merhamet engellerini detaylıca inceleme imkanı sunmaktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon) Ölçeği

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Kesin derecelendirme bilgisi için kaynağa bakınız.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Sağlık profesyonelleri, özellikle hekimler.

Age Group: Çalışan Yetkin Popülasyon

Population Details: Ölçek, Türkiye'deki çeşitli hastanelerde veya sağlık kuruluşlarında görev yapan hekimler üzerinde test edilmiştir. Detaylı örneklem bilgisi kongre bildirisinde sunulmuştur.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

Merhametli hizmet, tüp etiği, duygusal tükenmişlik, psikometrik uyarlama, sağlık yönetimi, Cronbach Alfa.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması **2019** yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin akademik veya ticari amaçlarla kullanımı için, sorumlu yazar Ramazan Kırış ile iletişime geçilmesi ve orijinal ölçeğin geliştirisine ait telif hakları ve izin şartları göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Sorumlu Yazar: Ramazan Kırış

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Ramazan Kırış. İletişim e-posta adresi: ramazan46k@gmail.com

Kaynaklar

Öztürk, Y.E. ve Kırış, R. (2019). Hekim Merhameti Önündeki Engeller Ölçeğinin Türkçe geçerlilik

ve güvenilirlik çal??mas?. R.Erdem, S.Bostan ve T.??ahinöz (Ed.), *4. Uluslararası Sa?l?k Bilimleri ve Yönetimi Kongresi e-Bildiri Kitab?* içinde (s. 441-446). ?stanbul: Üsküdar Üniversitesi. (Bildiri Kitab? Linki: ihmc2019.ussam.co)

Bu çal??manın orijinal PDF dosyas? a?a??daki bağlantıdan indirilebilir: hekim-merhameti-onundeki-engeller-olceginin-turkce-gecerlilik-ve-guvenilirlik-calismasi-the-turkish.pdf

Hekim Merhameti Önündeki Engeller Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, telif hakları ve izin kısıtlamaları nedeniyle bu platformda yayımlanmamaktadır. Ölçek maddelerine erişim sağlamak için sorumlu yazar Ramazan K?raç ile iletişime geçilmesi veya 4. Uluslararası Sa?l?k Bilimleri ve Yönetimi Kongresi e-Bildiri Kitab?'nın incelenmesi gerekmektedir.